

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONDERWERP

Onderzoek kwijtscheldingsbeleid Delfland

Geachte leden,

In opdracht van de rekeningcommissie van Delfland is in de afgelopen maanden onderzoek uitgevoerd door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) over het kwijtscheldingsbeleid van Delfland. Het onderzoek moet antwoord geven op de vraag of het huidige kwijtscheldingsbeleid doelmatig is en welke aanbevelingen eventueel mogelijk zijn om te komen tot een doelmatiger kwijtscheldingsbeleid. De bevindingen zijn vastgelegd in het onderzoeksrapport 'Kwijtscheldingsbeleid Hoogheemraadschap van Delfland'.

Huidig kwijtscheldingsbeleid

In 2006 is in meerdere bijeenkomsten van de verenigde vergadering van gedachten gewisseld over het te voeren kwijtscheldingsbeleid van Delfland. In de VV van 23 november 2006 is besloten om vanaf 2007 de kwijtscheldingsnorm te verhogen van 90% naar 100% van de bijstandsnorm. Tussen dit besluit en 2014 is weinig veranderd aan het kwijtscheldingsbeleid.

De regeling is in 2012 gewijzigd door de bovengrenzen voor toepassing van de kwijtscheldingsnormen voor 65-plusers te baseren op de toepasselijke bovengrenzen van de 100% netto AOW-bedragen. Hiermee werd voorkomen dat AOW'ers hun kwijtschelding onbedoeld kwijtraakten.

De regeling is in 2013 verruimd door:

1. ook ZZP'ers in aanmerking te laten komen voor kwijtschelding;
2. de kosten van kinderopvang mee te nemen bij de berekening of iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt.

Op basis van het coalitieakkoord was het in deze periode niet mogelijk om over te stappen op een krasser kwijtscheldingsbeleid.

Inmiddels hanteert nagenoeg elk waterschap een norm van 100% (één waterschap 95%). De gemeenten binnen Delfland hanteren eveneens deze norm (in één gemeente is gedeeltelijke kwijtschelding mogelijk). Op kleinere punten zijn er wel verschillen: Delfland heeft alle verruimingsmaatregelen toegepast met betrekking tot ZZP'ers, kosten kinderopvang en AOW'ers terwijl inliggende gemeenten en omliggende waterschappen hier in verschillende mate gebruik van hebben gemaakt.

Effect huidig kwijtscheldingsbeleid op belastingopbrengsten

Kwijtschelding leidt tot inkomstenderving. In Delfland is in 2014 6,8% van de opbrengst uit de watersysteem- en zuiveringsheffing nodig om deze inkomstenderving te compenseren. In verhouding tot andere waterschappen kent Delfland veel huishoudens met een laag inkomen die in aanmerking komen voor kwijtschelding (circa 50.000 huishoudens; dit is 10% van alle huishoudens). De overige belastingbetalers in Delfland betalen daarom relatief veel voor de kwijtschelding van deze aanslagen.

Mogelijkheden tot aanpassing kwijtscheldingsbeleid

Delfland kan kwijtschelding verlenen, maar dit is geen verplichting. Ook kan de verenigde vergadering besluiten de aanslag gedeeltelijk kwijt te schelden. In het rapport van de Unie van Waterschappen over kwijtschelding uit 2012 worden zowel argumenten vóór als tegen aanpassing van het kwijtscheldingsbeleid genoemd (zie Conclusies op pagina 75 van het COELO-rapport).

Als Delfland de kwijtscheldingsnorm verlaagt zal het aantal huishoudens dat in aanmerking komt voor kwijtschelding aanzienlijk dalen. Als de inliggende gemeenten en omliggende waterschappen hierin niet meegaan, zal dit lastig uit te leggen zijn. Ook de kosten van het heffen en innen van de belastingaanslagen zouden sterk stijgen. Het zou leiden tot negatieve media aandacht en extra bezwaren. Dezelfde argumenten gelden als wordt besloten tot gedeeltelijke kwijtschelding.

Bij verlaging van de kwijtscheldingsnorm daalt het kwijt te schelden bedrag. Hiertegenover staat naar verwachting een stijging van het bedrag voor oninbaar. Bij de berekeningen is uitgegaan van een stijging van 15% van het bedrag waarmee de inkomstenderving als gevolg van kwijtschelding daalt. In het rapport wordt benadrukt dat genoemd percentage niet meer dan een ruwe aanname is, gebaseerd op door het COELO uitgevoerde regressie analyses van door de waterschappen aan de Unie verstrekte cijfers over kwijtschelding en oninbaarheid.

Onderzocht is de vraag of alleen de kwijtschelding op de zuiveringsheffing kan worden afgeschaft met als argument dat een AWZI is aan te merken als een nutsvoorziening, analoog aan de drinkwatervoorziening (voor dit laatste wordt immers geen kwijtschelding verleend). Het rapport noemt argumenten (pagina 59) waarom deze vergelijking niet op gaat. Daarnaast zouden de hiervoor genoemde bezwaren blijven gelden (afwijkend beleid).

Overige maatregelen tot beperking kwijtschelding

Door de RBG en het Inlichtingenbureau worden verzoeken om kwijtschelding zorgvuldig beoordeeld. Het aantal onterecht verleende kwijtscheldingen lijkt zeer beperkt te zijn.

De kosten van de watersysteemheffing kunnen anders worden verdeeld:

- 1) Het bedrag aan kwijtschelding is bij Delfland mede zo hoog door de hoge kosten van het watersysteembeheer en het kostenaandeel van 57% van de ingezetenen (huishoudens) daarin. Alleen voor de ingezetenenheffing kan kwijtschelding worden aangevraagd en niet voor de overige categorieën gebouwd, ongebouwd en natuur. Als het kostenaandeel van ingezetenen lager zou zijn, dan daalt het tarief en daarmee de inkomstenderving door kwijtschelding. Uiteraard stijgt dan wel het kostenaandeel van de andere belastingcategorieën binnen het watersysteembeheer. Deze stijging wordt maar gedeeltelijk gecompenseerd door de lagere inkomstenderving door kwijtschelding en oninbaar.
- 2) De geraamde kosten van kwijtschelding binnen de watersysteemheffing kunnen bij de berekening van de jaarlijkse tarieven rechtstreeks in rekening worden gebracht bij de ingezetenen. Momenteel wordt dit door één waterschap toegepast. Dit zou betekenen dat de heffing voor de ingezetenen stijgt en de heffingen bij de overige categorieën (gebouwd, ongebouwd en natuur) enigszins daalt.

De huidige kostentoedelingsverordening geldt voor de jaren 2014 en 2015. In 2015 zal door het nieuw gekozen bestuur een kostentoedelingsverordening worden vastgesteld vanaf 2016.

Conclusies

In een rapport uit 2012 geeft de Unie van Waterschappen argumenten voor en tegen het uitbreiden of inperken van het te voeren kwijtscheldingsbeleid. Het COELO-rapport geeft indicaties van de lastenverschuivingen die ontstaan bij wijziging van het kwijtscheldingsbeleid en de daaraan verbonden voor- en nadelen.

Belangrijk is de constatering dat het huidige kwijtscheldingsbeleid van Delfland in grote lijnen overeenkomt met dat van de omliggende waterschappen en inliggende gemeenten. Dit brengt belangrijke voordelen met zich mee in de vorm van lage uitvoeringskosten van de RBG en weinig weerstand.

Het punt dat er grote verschillen bestaan tussen de waterschappen in de inkomstenderving door kwijtschelding zou meegenomen kunnen worden bij de evaluatie van de Waterschapswet de komende jaren.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris,

mr.drs. P.I.M. van den Wijngaart

de Dijkgraaf,

mr. M.A.P. van Haersma Buma